

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Verslag over de uitvoering en werking van het convenant "Warme-BLEVE-vrij samenstellen en rijden van treinen" in 2017

Datum: 14 mei 2018

Status: Definitief

Inhoud

Inhoud—3

1. Samenvatting—4

2. Inleiding—4

3. Aantal treinen met brandbaar gas buiten de Betuweroute en het aandeel (niet-) 'warme BLEVE-vrij'—6

4. Redenen van niet warme-BLEVE-vrij rijden van treinen—9

1. Samenvatting

In 2017 was voor het tweede achtereenvolgende jaar sprake van een daling van het aantal treinen in Nederland waarin zich één of meer wagens met brandbare gassen bevonden. Van de 4347 treinen die brandbare gassen vervoerden op het gemengde net, is 91% gereden door vervoerders die partij zijn bij het convenant en is 99% warme BLEVE vrij samengesteld.

2. Inleiding

Op 14 mei 2012 is het Convenant "Warme-BLEVE-vrij samenstellen en rijden van treinen" ondertekend door 25 partijen (verladers, terminal-operators en spoorgoederenvervoerders). Tot 31 december 2017 zijn twee nieuwe vervoerders toegetreden¹, zijn drie vervoerders wegens faillissement afgefallen² en is één vervoerder niet meer actief als spoorgoederenvervoerder³. Het doel van het convenant is een warme BLEVE⁴ te voorkomen. Om deze doelstelling te bewerkstelligen, zijn de partijen in het convenant resultaats- en inspanningsverplichtingen aangegaan.

Het Convenant heeft een looptijd tot 1 januari 2017. Op grond van artikel 15, 2^e lid is het na afloop van die termijn stilzwijgend verlengd tot 1 januari 2022.

ProRail monitort - op basis van de door vervoerders aangereikte en in het Online-systeem Vervoer Gevaarlijke Stoffen (OVGS) opgenomen gegevens - de samenstelling van treinen en daarmee in hoeverre treinen met brandbare gassen 'warme-BLEVE-vrij'⁵ hebben gereden op trajecten buiten de Betuweroute en Havenspoorlijn⁶ en rapporteert daarover jaarlijks aan de minister of staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat.

Conform artikel 9 van het Convenant brengt de minister of staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat jaarlijks verslag uit aan de Tweede Kamer over de uitvoering en werking van het convenant in niet tot individuele bedrijven herleidbare vorm. Dit document bevat het verslag over het kalenderjaar 2017. Daarbij zijn ter vergelijking ook de gegevens over de kalenderjaren 2013 t/m 2016 opgenomen.

¹ ERS Railways per 1 juni 2014 en SBB Cargo International per 2 december 2015.

² Continental Rail Services (CRS) (25/06/2013), Locon Benelux (14/07/2017) en HSL Logistiek Benelux (19/10/2017).

³ Husa Transportation Railway Services Nederland.

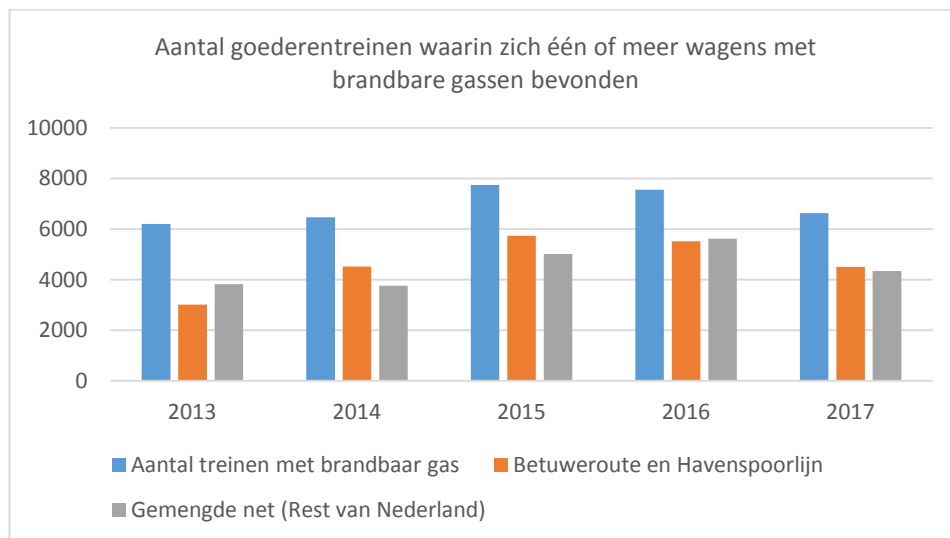
⁴ Een warme BLEVE (Boiling Liquid Expanding Vapour Explosion) bij het vervoer van gevaarlijke stoffen per spoor kan ontstaan als een externe brand (ontstaan door het lek raken van een wagen met zeer brandbare vloeistof, gevolgd door ontsteking) een in de directe nabijheid van die brand aanwezige tank gevuld met brandbaar gas aanstraalt, waardoor de druk in die tank oploopt en tegelijkertijd het materiaal van de tank verzwakt. De combinatie van die twee verschijnselen kan ervoor zorgen dat de tank met brandbaar gas (na verloop van tijd) bezwijkt. Het vrijkomende tot vloeistof verdicht gas kan expanderen en verbranden als een grote vuurbal met een diameter die kan oplopen tot ca. 200 meter.

⁵ Voor de definitie van het begrip warme-BLEVE-vrij samengestelde trein is aangesloten bij de veiligheidsafstanden die zijn opgenomen in sectie 7.5.3 van het Règlement concernant le transport international ferroviaire des marchandises dangereuses (RID) en die voor de toepassing van dit convenant inhouden dat de afstand tussen een geheel of gedeeltelijk gevulde tank met brandbare gassen en een geheel of gedeeltelijk gevulde tank met zeer brandbare vloeistoffen ten minste 18 meter moet bedragen dan wel de tank met brandbare gassen gescheiden moet zijn van de tank met zeer brandbare vloeistoffen door twee 2-assige wagens of een wagen met 4 of meer assen, waarbij onder een gedeeltelijk gevulde tank niet een lege, ongereinigde tank wordt verstaan.

⁶ Het convenant heeft geen betrekking op de Betuweroute en de Havenspoorlijn.

Onderstaande tabel en grafiek geven een overzicht hoeveel goederentreinen waarin zich één of meer wagens met brandbare gassen bevonden, er over het gehele spoorwagennet hebben gereden. Vervolgens is een uitsplitsing van dat aantal gemaakt naar Betuweroute en Havenspoorlijn enerzijds en naar het gemengde net (alle overige spoorlijnen) anderzijds. Omdat een goederentrein gedurende één reis zowel gebruik kan maken van de Betuweroute/Havenspoorlijn als van het gemengde net, is de som van beide deelverzamelingen groter dan het totaal aantal treinen.

	2017	2016	2015	2014	2013
Aantal treinen met brandbaar gas	6641	7561	7745	6476	6203
Betuweroute en Havenspoorlijn	4510 (68%)	5523 (73%)	5732 (74%)	4525 (70%)	3017 (49%)
Gemengde net (Rest van Nederland)	4347 (65%)	5624 (74%)	5016 (65%)	3761 (58%)	3826 (62%)

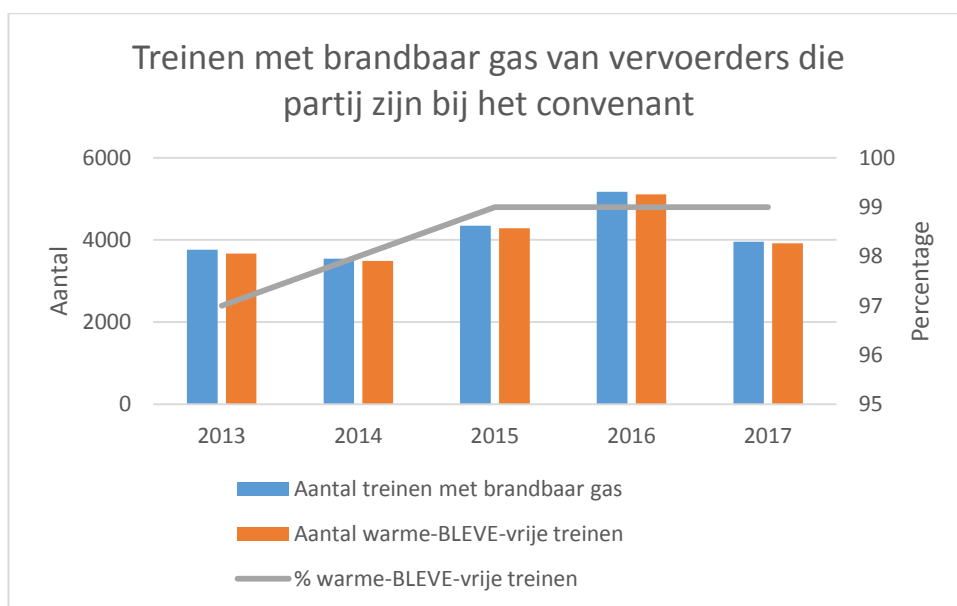

Uit bovenstaande cijfers blijkt dat in 2017 het totaal aantal treinen met brandbare gassen opnieuw lager is dan in het voorgaande jaar. Dit geldt zowel voor het aantal treinen met brandbare gassen dat gebruik maakt van de Betuweroute en de Havenspoorlijn als van het gemengde net. Dat aantal is in absolute en procentuele zin afgenomen ten opzichte van 2016.⁷

⁷ Deze daling blijkt ook uit de door ProRail opgestelde Analyse Basisnet 2017. Daarin wordt vermeld dat het totale vervoer van gevaarlijke stoffen op het Nederlandse spoor in 2017 met 6% is gedaald t.o.v. 2016. Deze daling wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een afname van het vervoer van brandbare gassen (daling van 15%). De daling is in lijn met de 8% daling van het totale spoorgoederenvervoer in Nederland in 2017.

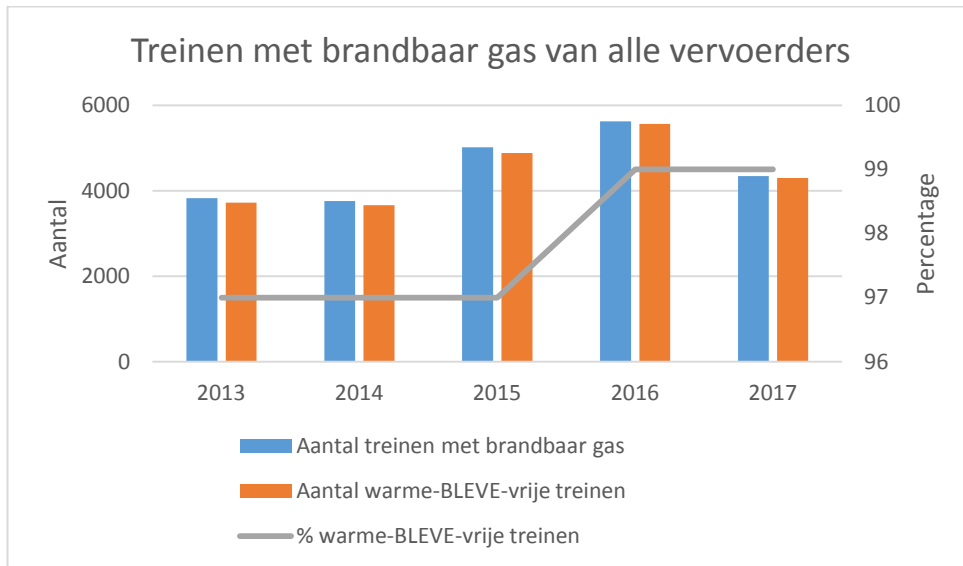
3. Aantal treinen met brandbaar gas buiten de Betuweroute en het aandeel (niet-)`warme BLEVE-vrij'

Aantal treinen met brandbaar gas van vervoerders die partij zijn bij het convenant	2017	2016	2015	2014	2013
Totaal	3955	5169	4342	3542	3764
Aantal-warme-BLEVE-vrije treinen	3914	5109	4283	3488	3667
% warme-BLEVE-vrije treinen	99%	99%	99%	98%	97%

De vervoerders die partij zijn bij het convenant hebben in 2017 met totaal 3955 treinen met brandbaar gas gereden over het gemengde net. Met 99% van deze 3955 treinen is warme-BLEVE-vrij gereden. Het nalevingpercentage is daarmee net zo hoog als in 2015 en 2016.

Aantal treinen met brandbaar gas van alle vervoerders	2017	2016	2015	2014	2013
Totaal	4347	5624	5016	3761	3826
Aantal-warme-BLEVE-vrije treinen	4302	5564	4885	3661	3720
% warme-BLEVE-vrije treinen	99%	99%	97%	97%	97%

In 2017 hebben in totaal 4347⁸ treinen met brandbaar gas gereden op het gemengde net. Hiervan zijn 3955 treinen (91%) gereden door vervoerders die partij zijn bij het convenant (in 2016 betrof dit 92%; in 2015 87%; in 2014 94%). De dekkingsgraad van het convenant is daarmee licht afgenomen ten opzichte van 2016.

Het aantal treinen met brandbaar gas gereden door vervoerders die geen partij zijn bij het convenant, bedroeg 392 treinen⁹ (in 2013, 2014, 2015 en 2016 betrof dit respectievelijk 62, 219, 674 en 455 treinen). Van die 392 treinen met brandbaar gas waren er 388 (99%) warme-BLEVE-vrij samengesteld.

Het overall-percentage warme-BLEVE-vrij samengestelde treinen is daarmee ook 99% en gelijk aan 2016.

⁸ Omdat een trein zowel ketelwagens als containers met brandbare gassen kan bevatten, is het aantal treinen met brandbare gassen kleiner dan de som van beide deelverzamelingen.

⁹ Hierbij moet worden opgemerkt dat één vervoerder zich in 2017 in de praktijk heeft geconformeerd aan het convenant, zonder nog formeel te zijn toegetreden. De 151 treinen met brandbaar gas gereden door deze vervoerder (waarvan er 149 warme-BLEVE-vrij zijn samengesteld) zijn inbegrepen in het aantal van 392 treinen met brandbaar gas gereden door vervoerders die geen partij zijn bij het convenant.

Aantal treinen		Met brandbare gassen						
		2017			2016	2015	2014	2013
		In tank-wagens	In tank-containers	Alle treinen				
- van vervoerders die partij zijn bij het convenant	Totaal	3756	200	3955	5619	4342	3542	3764
	Aantal niet warme-BLEVE vrije treinen	37	4	41	60	59	54	97
	% niet warme-BLEVE vrij	1%	2%	1%	1%	1%	2%	3%
- van vervoerders die geen partij zijn bij het convenant	Totaal	175	221	392	455	674	219	62
	aantal niet warme-BLEVE-vrije treinen	1	3	4	0	72	46	9
	% niet warme-BLEVE-vrij	1%	1%	1%	0%	11%	21%	15%
-van alle vervoerders	Totaal	3931	421	4347	5624	5016	3761	3826
	aantal niet warme-BLEVE-vrije treinen	38	7	45	60	131	100	106
	% niet warme-BLEVE-vrij	1%	2%	1%	1%	3%	3%	3%

4. Redenen van niet warme-BLEVE-vrij rijden van treinen

In de rapportage van ProRail aan IenM zijn de redenen die vervoerders aanvoeren indien er niet warme-BLEVE-vrij is gereden, opgenomen. Op basis hiervan kan worden nagegaan of partijen zich aan hun verplichtingen houden. Doordat alleen de gevallen waarin niet warme-BLEVE-vrij is gereden worden onderzocht en gerapporteerd, krijgt deze kleine hoeveelheid gevallen onevenredig veel aandacht ten opzichte van de veel talrijkere groep gevallen waarin dankzij de inspanningen van de convenantpartijen de treinen op de juiste manier worden samengesteld. In het bijzonder voor de treinen die niet in Nederland worden samengesteld, zijn forse inspanningen nodig om andere (buitenlandse) spoorvervoerders, verladers en terminals mee te krijgen.

De door de vervoerders opgegeven redenen voor de 41 gevallen van niet-warme BLEVE vrij rijden, zijn onderstaand gerubriceerd.¹⁰ Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen treinen afkomstig uit het buitenland en in Nederland samengestelde treinen. Dit omdat voor het warme-BLEVE-vrij samenstellen van treinen in Nederland een resultaatsverplichting geldt en voor treinen afkomstig uit het buitenland een inspanningsverplichting. Verder is aangegeven of er sprake is van overmacht.¹¹

Herkomst trein	Door vervoerder opgegeven redenen van het niet warme-BLEVE-vrij rijden	Aantal treinen	Totaal
Trein uit buitenland	<i>Transittrein</i>	1	
	<i>Samensteller trein in buitenland en ontvangend bedrijf in Nederland geen partij bij convenant</i>	31	
	<i>Samensteller trein in buitenland</i>	1	
	<i>Bij beladen over het hoofd gezien</i>	0	33
Trein samengesteld in Nederland	<i>Overmacht. Samengesteld door verlader</i>	0	
	<i>Overmacht. Geen schutwagens beschikbaar</i>	0	
	<i>Overmacht. Schutwagen onderweg defect geraakt</i>	2	
	<i>Overmacht. Trein gepland op Betuweroute, maar omgeleid over andere route</i>	1	
	<i>Geen overmacht. Controle op treinsamenstelling niet (goed) uitgevoerd</i>	3	
	<i>Geen overmacht. Foutieve uitvoering door operator</i>	1	
	<i>Geen overmacht. Onduidelijke reden</i>	1	8
	TOTAAL		41

Van de 41 niet-warme-BLEVE-vrij samengestelde treinen van convenantpartijen waren er 33 afkomstig uit het buitenland (80%); 8 treinen zijn samengesteld in Nederland (20%).

¹⁰ In voorgaande jaren opgegeven redenen zijn gehandhaafd, ook als ze dit jaar niet van toepassing zijn. In dat geval staat er 0 in de tabel.

¹¹ Een beroep op overmacht is alleen relevant voor treinen die in Nederland zijn samengesteld, omdat alleen voor deze treinen een resultaatsverplichting geldt.